

uveljavljanje doseženih pravic. Če je kak inženir ali mojster imel delavce še zmeraj za robote ne pa za ljudi, so ga kratko in malo ponesli iz tovarne. Gospodi to ni bilo všeč, a je potrpeala in zahajala celo na delavske veselice. Marsikateri obratni ravnatelj se je zavrtel z delavskim dekletom. To je bil čas velikih zborovanj in mogočnih prvomajskih manifestacij.

— — — Pod italijanskimi delničarji so pri Kranjski industrijski družbi vladale dokaj znosnejše razmere proti sedanjim. Akcionarji so po navadi po enkrat na leto pregledali obrate in pobrali dobiček. Tovarna je napredovala, zato so rasle tudi dividende. Ravnatelji so priganjali delavstvo k večji proizvodnji in zniževali prejeme, kovinarji so se pa upirali. Večno trenje obeh razredov! Podjetje je večkrat poslalo delavce kakega obrata na brezplačen dopust, po nekaj delavcev je tu pa tam tudi izprlo, a kovinarji so branili svoje koristi s stavkami v posameznih obratih. Vsi boji so se po večini rešili kompromisno. KID je bila zmerom bolj v ofenzivi, delavstvo je pa prisiljeno k umikanju, izgubljalo.

(Konec sledi.)

Balada naših dni

Igo Gruden

Obup in žalost — dva molčeca druga
sta v teh jesenskih mi deževnih dneh;
kdor sreča me, ne vidi, da smo v treh
zavešeni z oblaki v vetru z juga.

Od streh na ulice so sence legle:
kako brezupno žalosten je svet!
Nad njim otožnih ptičev daljni let —
iz megle slišim klice njih zategle.

Mordà bom tudi jaz nekoč nad mesti
otožno klical v noč, iskàl si smer
za drugom skozi žalostni večer
kot za človekom zdaj v dežjú na cesti.

Posedam v krčmi, da ljudem se skrijem:
na Almerijo mislim vse te dni,
na Nanking in kako Šanghaj gori —
na mrtve narodov človeških pijem.

Z očmi velikimi, svetló kot riba
pogleda včasí v vežo plah otrok,
osipljejo se rože mu iz rok,
ko bliže gre in ustnice pregiba.

Fantički iz predmestnih senc turobnih,
dekletca v letnih krilcih do kolen,
prezebli, lačni, stisnjenih ramen —
kot v mojem je jesen v njih srcih drobnih.

Pogled nam vsem visi v prostoru praznem,
delim jim brez besed drobiž in kruh;
a v meni vse kriči: telo in duh,
ko iščem sled vesti v človeštvu blaznem.

Pijan se dvignem kot orkan s potresom,
razkrivam strop in streho do nebá,
apokaliptični nestvor svetá
bogá izzivam proti krvosesom,

ki v Almeriji, Nankingu, Šanghaju
morili so otroke solnčnih mest,
lovim jih v pest in davim jih za vest
ob Jangcekjangu in ob reki Tajú.

Obup in žalost sta z menoj kot rablja
na straži nad človekovo vestjó:
pošastno gre zakrivljen nad zemljó
v oblakih mesec kot krvava sablja.